

Program med likvärdiga mål och riktlinjer samt uppföljning och insyn för utförare av kommunal angelägenhet 2024– 2026

Beslutad 2024-xx-xx, av: Regionfullmäktige

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND OCH GENERELLA PRINCIPER	3
2	UPPFÖLJNING OCH KONTROLL	4
2.1	Generella mål för uppföljning	4
2.2	Generella riktlinjer för uppföljning	4
3	PLAN FÖR REGIONSTYRELSENS OCH NÄMNDERNAS ÅRLIGA UPPFÖLJNING ..	4
3.1	Uppföljningsmekanismer och uppföljningsdokument	5
4	ALLMÄNHETENS INSYN	5
5	INFORMATIONSSKYLDIGHET	6
6	ANSVAR.....	6
7	DEFINITIONER	6

Program med likvärdiga mål och riktlinjer samt uppföljning
och insyn för utförare av kommunal angelägenhet 2024-2026

Dnr: RS/620/2021

Fastställd av regionfullmäktige 2024-xx-xx

1 Bakgrund och generella principer

Regionfullmäktige ska varje mandatperiod fastställa program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare. Programmet ska även ange hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses (Kommunallagen (2017:625) 5 kap 3 §). En lagändring väntas träda i kraft 1 juli 2024 som innebär att programmet ska omfatta samtliga utförare och därmed utförare av motsvarande verksamhet som bedrivs i egen regi.¹

Detta dokument beskriver Region Jämtland Härjedalens *Program med likvärdiga mål och riktlinjer samt uppföljning och insyn för utförare av kommunal angelägenhet 2024–2026*. Programmet ger strategisk vägledning i arbetet med uppföljning och insyn, innehåller grundkrav och omfattning, struktur och ansvar samt krav på återkoppling till brukare och allmänhet. Genomförd uppföljning ska ge de underlag som behövs för att föra strategiska diskussioner om privata utförares roll i organisationen.

Programmet ska finnas med i arbetet med förfrågningsunderlag, kravspecifikationer och avtal i upphandlingar. Programmet kan generellt inte få genomslag på gällande avtalsrelationer där villkoren redan är reglerade.

Region Jämtland Härjedalen har samverkansavtal enligt Lagen om fysioterapiersättning (LOF). Gällande samverkansavtal kan föras över till ny utförare på oförändrade villkor och är därför inte aktuellt för detta program.

Programmet ska omprövas av fullmäktige varje mandatperiod.

Mål och riktlinjer

Programmet innehåller inga ytterligare mål eller riktlinjer än de som redan finns beslutade utan utgår från de övergripande mål i Region Jämtland Härjedalens regionplan och budget 2024–2026. Ytterligare mål och uppdrag för respektive verksamhet finns i särskilda dokument, till exempel i nämndernas planer och i förfrågningsunderlag.

De övergripande målen som regionfullmäktige fastställt i Regionplan och budget 2024–2026 är:

- God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen
- God och tillgänglig tandvård i hela Jämtland Härjedalen
- Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen
- Tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen
- Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen
- Folkhögskolor med hög kvalitet
- Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling
- Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet.

¹ Finansdepartementets promemoria om "Likvärdiga mål och riktlinjer samt uppföljning och insyn för utförare av kommunal verksamhet", utgiven mars 2023.

2 Uppföljning och kontroll

2.1 Generella mål för uppföljning

- Säkerställa ett systematiskt arbete med kontroll och uppföljning.
- Skapa förutsättningar för att bedriva ett strategiskt arbete kontroll och uppföljning.
- Säkerställa att kraven i avtalen är uppfyllda genom att minimera och förebygga brister hos utförarna relaterande till kvalitet och ekonomisk utövande; lika som kraven är på den egna regin.
- Säkerställa att uppföljningen av privata utförares verksamheter och motsvarande i egen regi har en koppling till Region Jämtland Härjedalens övergripande mål.

2.2 Generella riktlinjer för uppföljning

- Uppföljning och kontroll ska utgå från Region Jämtland Härjedalens befintliga styrdokument, styrmodell och beslut som innehåller mål, kvalitetskrav mm. Dokument vars relevans, relaterat till programmets syfte, ses över i samband med antagandet av program inom varje mandatperiod.
- Privata utförares verksamhet ska i möjligaste mån följas upp på samma sätt som Region Jämtland Härjedalens verksamhet.
- Ansvaret för uppföljning ska organiseras så att de krav som finns på saklig och opartisk granskning och kompetens hos granskaren säkerställs.
- Regionstyrelsen ska så långt det är möjligt säkerställa att det finns tillräckliga resurser för uppföljningsarbetet.

3 Plan för regionstyrelsens och nämndernas årliga uppföljning

Med regionfullmäktiges program som grund ska regionstyrelsen och nämnderna utarbeta en årlig plan för uppföljning av privata utförare samt den regiondrivna verksamheten i samband med fastställande av årlig plan och budget samt internkontrollplan. I respektive plan ska anges vilka avtal och verksamheter som ska följas upp och när de ska redovisas.

Uppföljningen av den upphandlade verksamheten ska genomföras på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt, efter respektive styrelse eller nämnds förutsättningar.

Resultaten av den upphandlade verksamheten ska dokumenteras och redovisas i samband med ordinarie uppföljning av årlig plan och internkontrollplan, eller vid annan angiven tidpunkt när granskning är genomförd.

3.1 Uppföljningsmekanismer och uppföljningsdokument

Motsvarande arbetssätt ska tillämpas för uppföljning av privata utförare som den som bedrivs i egen regi. Samtidigt kräver verksamhet som bedrivs av privata utförare särskilda överväganden. Krav måste normalt ställas i förväg i förfrågningsunderlaget. Uppföljning görs i huvudsak av följande skäl:

- För att säkra leveranser enligt avtal, kvantitativt och kvalitativt
- För att upptäcka avvikelser
- För att utveckla verksamheten
- För att möjliggöra allmänhetens insyn

Olika typer av uppföljning är aktuellt vid olika tidpunkter och beroende på verksamhet. Inom några av Region Jämtland Härjedalens områden är uppföljning och tillsyn reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig. I avtalen säkras att utföraren biträder regionen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till regionen, nationella register eller andra myndigheter.

En referenslista för de uppföljningsdokument som finns ska tas fram och återredovisas i årsbokslut.

4 Allmänhetens insyn

Allmänheten ska ha skälig insyn i Region Jämtland Härjedalens verksamheter. Eftersom insynen omfattar både verksamhet som bedrivs av regionen i egen regi och verksamhet som utförs av privata utförare så innebär det en ökad transparens.

När enskilda personer kan välja mellan olika utförare ska styrelsen och nämnderna lämna information om samtliga utförare enligt Kommunallagen 8 kap 18 §. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar och lättillgänglig².

Regionstyrelsen och nämnderna ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Detta sker genom att en klausul om allmänhetens insyn finns med i förfrågningsunderlag och avtal.

² Motsvarande regel finns sedan tidigare i lagen om valfrihetssystem (LOV)

5 Informationsskyldighet

Utföraren ska kunna lämna information när Region Jämtland Härjedalen begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Regionstyrelsen och nämnderna ska i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning. Den information som lämnas till Region Jämtland Härjedalen ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

Information som tillhandahålls av Region Jämtland Härjedalen är av verksamhetens upprättade granskningar, kontroller, avvikelserapportering och uppföljningar i enlighet med avtal och övriga riktlinjer.

6 Ansvar

Regionfullmäktige med det övergripande ansvaret uppdrar till regionstyrelsen och nämnderna att utifrån Programmet ansvara för att säkerställa att utförare inom styrelsens eller nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- Gällande lagar, förordningar och föreskrifter;
- De mål och riktlinjer som regionfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet.

Program antas av regionfullmäktige för varje mandatperiod. Fullmäktige kan inte delegera beslutet till styrelse eller nämnd.

När verksamheter upphandlas har styrelsen och nämnderna ansvaret att se till att regler, mål och krav omsätts i förfrågningsunderlag, kravspecifikationer och avtal samt beaktas i rutiner för uppföljning, kontroll och återredovisning. Därutöver har regionstyrelsen ett särskilt ansvar för att leda och samordna samt ha uppsikt över nämnderna och dess verksamhet i enlighet med KL 6:1.

7 Definitioner

Egen regi

Grunden för den kommunala särarten är att kommuner och regioner har dubbla roller, dels rollen som huvudman och ytterst ansvarig för välfärdspolitiken dels rollen som producent av skattefinansierade välfärdstjänster.

Vissa kommunala angelägenheter som beslutsfattande och verksamheter som är förbehållna det allmänna såsom normgivning, myndighetsutövning och offentliga monopol utförs i egen regi och är inte överförbara till privata aktörer. För dessa verksamheter tillförsäkras allmänhetens insyn bland annat av vad som följer av offentlighetsprincipen i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och regleringen om rätt att ta del av allmänna handlingar i vissa

kommunala bolag i 2 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Exempel på myndighetsutövning inom hälso- och sjukvården är dödsfallskonstaterande och vårdintyg om psykiatrisk tvångsvård.

Privat utförare

Enligt Kommunallagen 3 kap 12 § har Region Jämtland Härjedalen möjlighet att överlämna skötsel av kommunala angelägenheter till privata utförare. Region Jämtland Härjedalen är fortfarande ansvarig gentemot invånarna för deras verksamheter på samma sätt och med likvärdig kvalitet som för verksamhet som bedrivs i egen regi.

Privata utförare kan vara juridisk person eller enskild individ som har hand om en kommunal angelägenhet men inte utgöra ett kommunalt företag, Kommunallagen 10 kap 7 §. Privata aktörer kan bli utförare av en kommunal angelägenhet genom att:

- Vinna offentlig upphandling enligt Lag (2007:1091) om offentlig upphandling och Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster;
- Kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem, eller
- Sälja enstaka tjänster till Region Jämtland Härjedalen.
- Följande är enligt Kommunallagen 10:7 inte privata utförare: Kommunala företag som är hel- eller delägt kommunalt bolag eller sådan kommunal stiftelse eller förening som avses i 10:6 §.